

'Suriname-Nederland, 40 jaar later', 1975-2015

Weekend in het Tropenmuseum Amsterdam 24 & 25 oktober 2015

met:

Filmretrospectief, Literaire Talkshow en Debat

25 november 2015 is het 40 jaar geleden dat Suriname onafhankelijk werd van Nederland. *Fri, Fri, Fri* (Vrij, Vrij, Vrij) scandeerde de feestende massa. Anderen die minder vertrouwen hadden in de onafhankelijkheid van Suriname namen het vliegtuig naar Nederland.

In het project '**Suriname-Nederland 40 jaar later**' 1975-2015 wordt de relatie tussen beide landen in de afgelopen veertig jaar aan de hand van een **filmretrospectief, literaire talkshow en debat met Surinamisten** onder de loep genomen.

Wat is er terechtgekomen van de dromen van toen? Hebben Nederland en Suriname nog een gemeenschappelijke toekomst?

Programma zaterdag 24 oktober

Filmretrospectief

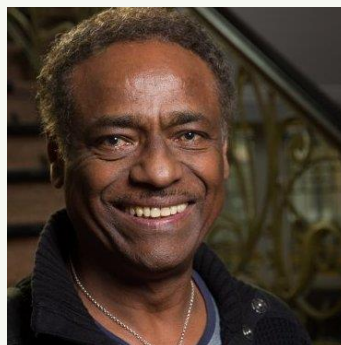
inloop vanaf 9.00 uur

aanvang: 9.30 uur – 16.30 uur in de Groepsruimte van het museum

Deze dag staat het werk van de bekende Surinaams-Nederlandse cineast Frank Zichem centraal. In zijn films speelt de relatie tussen Nederland en Suriname op verschillende manieren een rol. Onder andere zijn klassieker 'Papieren Nederlandertjes' en ook latere films als 'Bar'puru', 'Sibi Busi' en 'De verwelkte ruiker' zullen worden vertoond. Journalist Peggy Brader praat met Frank Zichem over zijn werk.

Zie voor de volledige en laatste informatie over het programma de [website](#).

Aanmelden: reserveren@tropenmuseum.nl

Literaire Talkshow 'Als je leven ervan af hangt'

inloop vanaf 18.30 uur

aanvang: 19.00-22.00 uur in Lichthal van het museum

In de **Literaire Talkshow 'Of je leven ervan af hangt'** staan schrijvers centraal die beeldbepalend zijn geweest voor de afgelopen veertig jaar: Thea Doelwijt, Edgar Cairo, Astrid Roemer, Anil Ramdas en Robert Vuijsje.

Gasten die uit hun werk voordragen en erover praten, zijn: Arthur Cairo (broer van), Reve-biograaf Nop Maas, schrijvers Thea Doelwijt, Stephan Sanders, Robert Vuijsje, de Haagse loco-burgemeester en schrijver Rabin Baldewsingh, acteurs Mike Ho Sam Sooi en Manoushka Zeegelaar, cineast Hans Hylkema, columnist Sharda Ganga en Maaïke Meijer, hoogleraar genderstudies aan de Universiteit Maastricht.

De talkshow wordt gepresenteerd door journalist Tanja Fraai en Michiel van Kempen, bijzonder hoogleraar Nederlands-Caraïbische Letteren aan de Universiteit van Amsterdam. De verschillende sessies worden afgewisseld met gezongen gedichten van Denise Jannah.

Aanmelden : werkgroepcarlet@gmail.com

Programma zondag 25 oktober

Filmretrospectief

9.00 uur zaal open

aanvang: 9.30 -15.00 uur in de Groepsruimte in het museum

In het programma worden films vertoond die de ongemakkelijke economische en politieke relatie tussen Suriname en Nederland tot onderwerp hebben. Daarnaast speelt het thema heimwee en verlangen in de documentaires een belangrijke rol. Vertoond zullen onder andere worden: 'Vijf jaar onafhankelijkheid? *Wan bon wan pipel*', 'Nog steeds onderweg van Bakkie naar Hoogezand' en 'Als ik mijn ogen sluit, zie in Suriname'.

Zie voor de volledige en laatste informatie over het programma de [website](#).

Aanmelden: reserveren@tropenmuseum.nl

Aansluitend debat met Surinamisten

Aanvang: 15.30 - 17.30 uur in Groepsruimte in het museum

Het **Debat met Surinamisten 'Ongemakkelijke relaties'** gaat over de relaties tussen Suriname en Nederland zoals die zich in de afgelopen veertig jaar ontwikkeld hebben. Centraal staan ongemakkelijkheden in deze relaties. Onder leiding van Dr. Hans Ramsoedh, Dr Wayne Modest en Dr. Hebe Verrest, discussiëren steeds drie deskundigen over respectievelijk politieke, culturele en economische relaties. Sprekers zijn Natascha Adama, Peter Meel en Ellen de Vries; Sharda Ganga, Guno Jones en John Schuster; Rosemarijn Hoefte, Paul Tjon Sie Fat en Marein van Schaijk.

Aanmelden: debat25oktober@gmail.com

Dit weekend in het Tropenmuseum wordt georganiseerd door het IBS, Instituut ter Bevordering van de Surinamistiek, de Werkgroep Caraïbische Letteren en de Stichting Multimediale Cultuur.

Toegang: gratis op vertoon van Museum Jaarkaart, anders geldt de toegangsprijs van het museum. Korting voor pashouders. Een toegangsbewijs is zowel voor het dag-, middag- als avondprogramma geldig. Voor het avondprogramma op zaterdag geldt een toeslag van 7,50 euro.

Suriname-Nederland 40 jaar later, 1975-2015 is een initiatief van **Ellen de Vries** i.s.m. de **Stichting Multimediale Cultuur**.

BEELD EN GELUID

maand van de geschiedenis oktober 2015

DutchCulture
centre for international cooperation

SHARED CULTURAL HERITAGE

TROPEN MUSEUM

MUSEUM VOOR VOLK EN KUNDE

cbk zo
centrum beeldende kunst zuidoost

Fonds 1818

M
mondriaan fonds

Werkgroep
Caraïbische
Letteren

na
nationaal archief

VSbfonds,
iedereen doet mee

TROOP EEN MUSEUM

Programma Filmretrospectief

in het weekend van 24 en 25 oktober in het Tropenmuseum in Amsterdam

Zaterdag 24 oktober staan de films van de bekende Surinaams-Nederlandse cineast Frank Zichem centraal, die dit jaar 50 jaar in het vak zit. Zichem volgde de afgelopen 40 jaar de ontwikkelingen in zijn geboorteland Suriname op de voet. Ook de relatie tussen Suriname en Nederland vormt een thema in zijn werk.

Programma zaterdag 24 oktober

De films worden vertoond in de *Groepsruimte*.

Zaal open vanaf 9 uur

Welkomstwoord	09:30
Openingsfilm: verrassing	09.35-10.10
Papieren Nederlandertjes (1974)	10.10-10.55
Shirley (Papieren Nederlandertjes 25 jaar later)	10.55-11.10
Vraaggesprek Peggy Brader met Frank Zichem, korte pauze	11.10-11.30
Een onverwacht traject (1988)	11.30-12.00
Lunchpauze	12.00-13.00
<i>Tijdens de Pauze worden Polygoonjournaals vertoond</i>	
Introductie volgende filmblok door Peggy Brader	13.00-13.05
Uit respect voor het leven (1989)	13.05-13.35
Bar'puru – Schreeuw het uit! (2007)	13.35-14.25
Vraaggesprek Peggy Brader met Frank Zichem, korte pauze	14.25-14.45
Sibi Busi – Een tropische regenbui (1990)	14.45-15.15
De verwelkte ruiker (1995)	15.15-16.10
Nagesprek	16.10-16.30

Korte beschrijving van de documentairefilms:

Papieren Nederlandertjes (KRO, 1974). Frank Zichem schetst een ontroerend portret van Surinaamse kinderen die vlak voor de onafhankelijkheid naar Nederland emigreren. Zij vertellen hem over hun beeld van Nederland. Eenmaal in Nederland blijkt de werkelijkheid nogal eens tegen te vallen. Op papier zijn ze dan wel Nederlander, maar hoe pakt dat in de praktijk uit? Al op jonge leeftijd komen ze in aanraking met discriminatie. Een van de geportretteerde kinderen is Shirley Allison.

Shirley, oftewel **Papieren Nederlandertjes 25 jaar later** (Andere Tijden NPS/VPRO, 2000). Voor het geschiedenisprogramma *Andere Tijden* zoekt Frank Zichem 25 jaar later Shirley Allison op. Samen blikken ze terug op haar komst naar Nederland 25 jaar geleden. Allison vertelt hoe ze uiteindelijk haar plek vond in Nederland.

Een onverwacht traject (NOS, 1988). De 62-jarige Selita Blanchard woont alweer jaren in Almere. Ze is getrouwd met de Nederlandse Jan, die Suriname in zijn hart heeft gesloten. Het echtpaar wil de oude dag slijten in Suriname en treft voorbereidingen daartoe. Op het punt gekomen om de papieren definitief in orde te maken, slaat de twijfel toe.

Uit respect voor het leven, aflevering 1: overleven (NOS, 1989). 'Ik hoor in Suriname, daar hoor ik te zijn, nu zweef ik', zegt Antonius Poeketi. Hij is Marron en afkomstig uit de binnenlanden van Suriname. Door de Binnenlandse Oorlog kwam een aantal Marrons in Nederland terecht. Bijzondere verhalen over de Marroncultuur, het nieuwe bestaan in Nederland en heimwee naar Suriname.

Bar'puru: Schreeuw het uit! (VPRO/ MTNL, 2007). In 1986 bond Ronnie Brunswijk de strijd aan met het Surinaamse leger o.l.v. Desi Bouterse. De zogenoemde Binnenlandse Oorlog (1986-1992) kostte honderden burgers en strijders het leven. Dorpen werden verwoest en duizenden mensen sloegen op de vlucht. Ex-strijders en vluchtelingen vertellen over hun oorlogsverleden. Niet iedereen lukt het de draad van het leven weer op te pakken.

Sibi Busi: een tropische regenbui (deel 2) (NOS, 1990). Een portret over het dagelijks leven in Suriname eind jaren '80. De burgerregering kampt met tal van problemen: een Binnenlandse Oorlog en een haperende economie. Dat laatste mede als gevolg van het ontwikkelingsbeleid van Nederland. Zichem volgt de lerares Letitia Pinas, die werkt op een school in het oorlogsgebied. Ook de middenklasse heeft moeite het hoofd boven water te houden.

De verwelkte ruiker (RVU, 1995). 20 jaar later blikken betrokkenen bij de onafhankelijkheid terug op de manier waarop die tot stand kwam. De Surinaamse politieke kopstukken Henck Arron, Jagernath Lachmon, Jules Sedney en de Nederlandse ex-minister voor Ontwikkelingssamenwerking Jan Pronk vertellen wat er van hun idealen terecht kwam. Arron meent: 'Als er sprake is van een verwelkte ruiker, dan moeten we de schuld bij ons zelf zoeken, en niet bij anderen.'

Programma zondag 25 oktober

De films worden vertoond in de *Groepsruimte*.

Zaal open vanaf 9 uur

Welkomstwoord	09.30
Introductie van het programma door journalist Peggy Brader.	09.30-9.35
Suriname onafhankelijk (1975)	09.35-10.05
Vijf jaar onafhankelijkheid? deel 1 (1980)	10.05-10.30
A revolution is not a teaparty (2006)	10.30-11.20
Korte pauze	11.20-11.30
Het pakket of: hoe Suriname het hoofd boven water houdt (1990)	11.30-12.25
Lunchpauze	12.25-13.00
Nog steeds onderweg tussen Bakkie en Hoogezand (1987)	13.00-13.50
Als ik mijn ogen sluit zie ik Suriname (2000)	13.50-14.20
Bouterse aan de Macht (2009)	14.20-14.50
Nagesprek geleid door Peggy Brader	14.50-15.05

Korte beschrijving van de documentaire films:

Suriname onafhankelijk (NOS, 1975, Panoramiek)

Schets van de aanloop naar de onafhankelijkheid aan de hand van historische beelden. De Surinaamse premier Johan - Jopie - Pengel wordt gezien als de grondlegger van het onafhankelijkheidsstreven, dat partijgenoot Henck Arron tot uitvoering brengt. Aan de hand van interviews met economen en oud-politici wordt de toekomst van Suriname besproken. De Nederlandse ontwikkelingseconoom Gerrit Kruijer merkt op dat Suriname zich liever niet afhankelijk maakt van ontwikkelingshulp.

5 jaar onafhankelijkheid? Wan bon, wan pipel (VOO, 1980, Manus van der Kamp).

De film is gemaakt ruim een half jaar na de staatsgreep van 1980. De stemming is optimistisch, er is hoop voor de toekomst: 'Wij [Surinamers] leren nu lopen.' Nederlandse en Surinaamse betrokkenen zoals PvdA-kamerlid Bram Peter, president Henk Chin A Sen en zijn adviseur André Haakmat evalueren de afgelopen vijf jaar. Kritiek op de weggestuurde regering Arron wordt o.a. geïllustreerd aan de hand van vermeende mislukte ontwikkelingsprojecten: 'spoorlijn van niks naar nergens'.

A revolution is not a teaparty (NPS, 2006, Ivette Forster).

Een groep acteurs uit Nederland onder wie Kenneth Herdigein gaat naar Suriname voor de opvoering van het toneelstuk 'De tranen van Den Uyl'. Daarin staan de gebeurtenissen vanaf 1980 tot en met de Decembermoorden van 1982 centraal. Het stuk is beladen. Helen Kamperveen, producent van het stuk, is tevens nabestaande van een van de slachtoffers van de Decembermoorden. Hoe reageert het Surinaamse publiek? En hoe kijken toenmalige studentenleiders die zich tegen het militaire bewind verzetten op die tijd terug?

Het pakket of: hoe Suriname het hoofd boven water houdt (VPRO, 1990, Fred van Dijk).

De Surinaamse familie Goudmijn stuurt vanuit Nederland een pakket levensmiddelen naar oma in Suriname, die 80 jaar wordt. De camera volgt de weg die het pakket aflegt. Zo wordt een beeld geschetst van het hedendaagse Suriname. Er woedt nog steeds een burgeroorlog en de economie verkeert in een diep dal. De pakketpost vanuit Nederland is een begrip. In interviews wordt ingegaan op de oorzaken van de malaise. Men is blij met de pakketten, maar er worden vraagtekens geplaatst bij de hulp vanuit Nederland.

Nog steeds onderweg tussen Bakkie en Hoogezand (NOS, 1987, Fons Grasveld).

Niet alleen de Hindostaanse bevolkingsgroep, ook een grote groep Javanen emigreerde voor de onafhankelijkheid naar Nederland. Zo ook de bewoners van het dorp Bakkie in het district Commewijne. Zij verhuisden van het platteland naar een flat in Hoogezand-Sappemeer. Die flat is omgedoopt tot de 'Bakkie-flat'. Wat betekent hun vertrek voor Bakkie? En hoe is het leven van de bewoners in de 'Bakkie-flat'?

Als ik mijn ogen sluit zie ik Suriname (OHM, 2000, Zaid Abdoelrahman).

Verschillende generaties Hindoestaanse Surinamers in Nederland vertellen openhartig over hun dromen en dilemma's om terug te gaan naar Suriname. Mevrouw Ransingh Orië zou graag terug willen, maar blijft vanwege haar kinderen in Nederland. Ze pendelt heen en weer. Hendrik Parag wil na zijn pensioen remigreren, maar zijn vrouw voelt daar niets voor. Een van hen, Soeniel Raghoebier, nam de stap. De werkelijkheid bleek weerbarstiger dan de droom.

Bouterse aan de Macht (Andere Tijden NTR, 2009)

Na de Surinaamse staatsgreep in 1980 duiken al snel de eerste geruchten op over de vermeende rol die Nederland hierin zou hebben gespeeld. Vooral over de mogelijke betrokkenheid van de Nederlandse kolonel Hans Valk, leider van de Nederlandse Militaire Missie in Paramaribo. Geruchten over de betrokkenheid van Valk zijn van officiële zijde altijd ontkend. Naast betrokkenen van toen verbreken hun stilzwijgen.

Suriname-Nederland 40 jaar later, 1975-2015 is een initiatief van **Ellen de Vries** i.s.m. de **Stichting Multimediale Cultuur**.

BEELD EN GELUID

maand van de geschiedenis oktober 2015

DutchCulture
centre for international cooperation

SHARED CULTURAL HERITAGE

TRUPEEN MUSEUM

MUSEUM VOOR DE CARAÏBISCHE LETTEREN

cbkzo
centrum beeldende kunst zuidoost

Fonds 1818

M
mondriaan fonds

Werkgroep Caraïbische Letteren

na
nationaal archief

VSBfonds, iedereen doet mee